Poštnina plačana v gotovini | Leto IV. | V Ljubljani, v ponedeljek dne 2. marca 1931. | Št. 9. | Posamezna številka 1 Din

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III Telefon št. 3487, interurban 3487 Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179 Telefon štev. 2549

Italijani o okrožnici jugoslovanskih škofov

Rim, 28. febr. j. Italijanska javnost je zaenkrat zvedela za vsebino pastirske okrožnice jugoslovanskih škofov, ki odrejajo molitve za preganjane Jugoslovane v Italiji, katerim se kratijo najelementarnejše verske pravice, šele iz dunajske »Neue Freie Presse«. Celotno besedilo v Rimu torej še ni znano. Pa že samo izvleček in smisel okrožnice ter naredba škofov, ki jo je prinesla «N. Fr. Pr.«, je zbudila v režimskih krogih silno ogorčenje. Oficijozni »Giornale d' Italia« mu daje izraza s sledečimi besedami:

»Okrožnica jugoslovanskega episkopata, ki je glasom poročil bila poslana vsemu katoliškemu kleru v Jugoslaviji, gotovo nima predhodnice v zgodovini katoliške cerkve in političnih ter nacijonalnih borb. Ona je nepopisna žalitev veličanstva katoliške cerkve, ki se meša v nevarno agitacijo, katera se začenja pri norih programih političnih pustolovščin in konča pri najbolj zločinskih atentatih, kakor to vsak dan dokazuje krvava kronika meje, ob kateri živijo ravno katoliški narodi. Okrožnica je obenem nov in značilen dokument sredstev, katerih se poslužuje srbska protiitalijanska agitacija, ki, potvarjajoč najbolj elementarne resnice z namenom, da ustvari umetno duševno razpoloženje, nadaljuje delo vznemirjevanja vzdolž italijanske meje ter tako ustvarja v Evropi opasno središče luhovnega in političnega nemira. Okrožnica jugoslovanskega katoliškega episkopata se ne more označiti drugače kakor kot akt premišljene provokacije in brezumnega ekscesa strasti najvišje duhovniške avtoritete — kot provokacija vseh evropskih politikov, ki so odgovorni za mir.«

S takim potvarjanjem žalostne resnice, da fašizem odjemlje katoliškim Slovencem in Hrvatom v Primorju njihove najelementarnejše verske pravice, in podtikanji, kakor da se jugoslovanski katoliški episkopat meša v politiko, skuša fašistični režim oslabiti pomen in učinek znamenite okrožnice škofov, ki ves kulturni svet opozarja na nekulturno in nekrščansko postopanje, ki si ga dovoljuje fašizem napram katoliškim Slovanom v Italiji.

Belgijski profesor o Jugoslaviji

Bruselj, 1. marca. AA. Snoči je profesor Pergameni imel tretje predavanje o Jugoslaviji. Predavatelj je govoril o jugoslovanskem gospodarstvu in navedel podatke o napredku naše proizvodnje. Ponovno je poudaril potrebo čim tesnejših gospodarskih zvez med Belgijo in Jugoslavijo. Nato je orisal našo državo s turističnega stališča. Ta del predavanja so spremljale skioptične slike. V uvodu v ta del predavanja je citiral Lamartina, ki se je divil hrabrosti, moči in lepoti našega naroda in mu prerokoval lepo bodočnost. Predavatelj je rekel, da se je ta prerokba velikega francoskega pesnika in državnika tudi uresničila v svetovni vojni.

Govoreč o zemljepisnih razmerah Jugoslavije, je predavatelj izrekel priznanje velikemu jugoslovanskemu geografu dr. Jovanu Cvijiću, ki mu gre velika zasluga, da je seznanil svet z Balkanskim polotokom.

Pri predavanju je bilo mnogo občinstva. Izmed naših zastopnikov so se ga udeležili naš poslanik Milojević z osebjem poslaništva in oficirji, ki studirajo na belgijski vojaški akademiji.

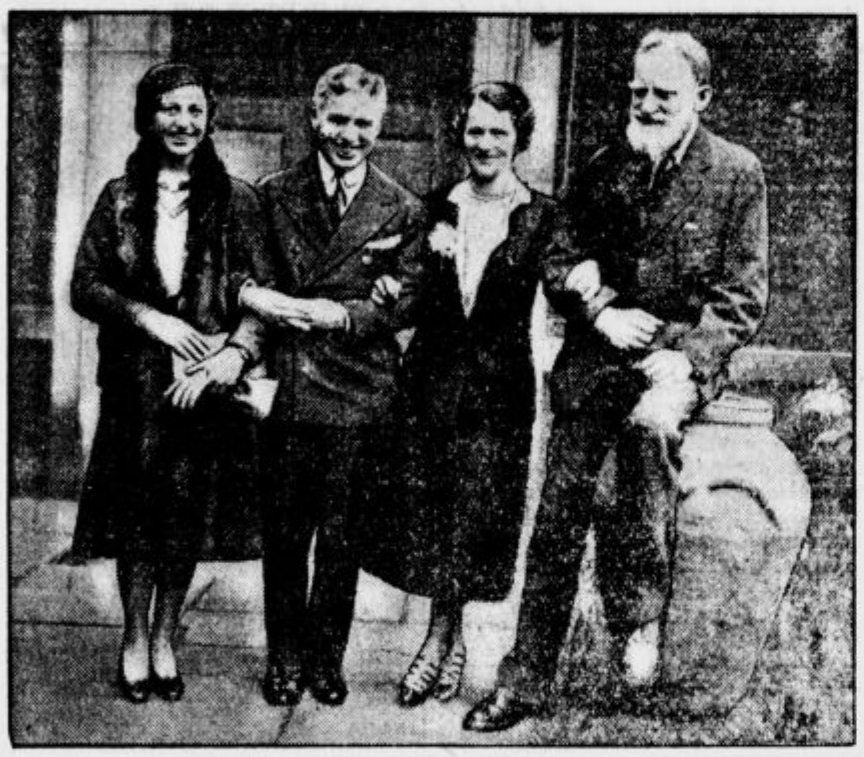

Bernard Shaw in Charlie Chaplin sta se seznanila. Vodilna konservativna angleška poslanka lady Astor je priredila na čast Chaplinu, ki je te dni prišel v London, zajutrek, katerega se je udeletil tudi Bernard Shaw. Veliki pesnik in veliki igralec sta se prav dobro zabavala. Na sliki so od leve na desno: avstralska letalka Amy Johnson, Charlie Chaplin, lady Astor in Bernard Shaw.

Zločinska „nravstvena" policija

Newyork, 1. marca. s. Znano je, kako je ameriška policija strahovito korumpirana. Čikaška policija n .pr. je vsa v službi največjega zločinca sveta, kralja ameriških tihotapcev, Al Caponeja, ki je pred par dnevi, postavljen pred sodišče, bil za kavcijo 2 milijonov dolarjev spuščen na svobodo. Zdaj pa prihajajo na dan še hujše stvari o newyorški nravnostni policiji, ki nadzira tudi prostitucijo, pijanstvo, igralnice in podobno in je naravnost vsemogočna.

Že pred nekaj časom se je radi zahteve poslancev kongresa imenovala preiskovalna komisija, ki se bavi z obtožbami in pritožbami proti newyorško nravstveno policijo. Seznalo se je namreč, da je ta policija utaknila več ženskih oseb radi vlačugarstva in podobnih deliktov v ječo, dasi so bile nedolžne. To so bili akti maščevanja, ker dotične ženske niso hotele uslišati grdih zahtev nekaterih članov policije. Ko je preiskovalna komisija te priče pozvala predse, se jih več ni javilo, ker so brez sledu izginile. Splošno se je mislilo, da je policija te osebe z grožnjami prisilila, da so se same odstranile iz Newyorka, zdaj pa se oglaša sum, da jih je policija zločinskim potom spravila s sveta. Med osebami namreč, ki so imele proti policiji izpovedati, se nahaja Lilian Gordon. To je plesalka nekega newyorškega nočnega lokala, ki je živela zelo luksuriozno in je bila baje znanka velebogataša Morgana. Ta ženska je veliko vedela o sumljivih dejanjih nravstvene policije in je pred nekaj dnevi pisala predsedniku preiskovalne komisije gospodu Cooperju, naj jo povabi pred komisijo, da bo razjasnila več slučajev deklic, ki so izginile. Gospod Cooper je plesalko Lilian takoj povabil pred komisijo za petek 27. februarja. Tega dne pa se Gordon ni javila, pač pa so jo našli v Vancortlandparku umorjeno. Ženska je bila zadavljena in so jo bili morilci z vrvjo okrog vratu zavlekli v neki kot. Nek šofer pa je bil opazil, da sta dva moža v nekem avtu bila po ženski, ki je kričala. Šofer je temu avtu sledil do bližine parka, pa se je moral radi defekta ustaviti. Med tem časom se je zločin izvršil.

Ta zločin je seveda vzbudil ogromno ogorčenje po vsej Ameriki, posebno zato, ker popolnoma sliči zločinu, ki se je bil izvršil v letu 1912. Tega leta so namreč našli v podobnih okoliščinah ubitega nekega Rosentala, ki je bil v »Worldu« pisal, da je newyorška »nravstvena« policija udeležena na dobičku igralnic.

Družba „ILIRIJA" Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

Dr. Schober o gospod. sodelovanju z Nemčijo

Dunaj, 1. marca. kk. Izjava zveznega kanclerja dr. Enderja, da se vodijo razgovori z dr. Curtiusom v smeri tesnega gospodarskega sodelovanja z Nemčijo, se naknadno podčrtava v posebnem članku dr. Schobra, ki opisuje smer tega sodelovanja med obema državama. Že dve leti se vrši v jugovzhodni Evropi pokret, ki stremi po gospodarskem sodelovaju v svrho, da se presežek poljedelskih proizvodov oddaja v pretežno industrijske države Srednje Evrope. Tako navaja dr. Schober dobesedno: »Da jugovzhodne države mislijo pri tem večinoma na dogovore z Nemčijo, je umljivo, ker morata Avstrija in Nemčija prevzeti samo del njihovega presežka. Na drugi strani pa, ker je v Avstriji sami glede zunanje trgovine na prvem mestu Nemčija, se razume samo po sebi, da je mogoče misliti v Avstriji samo na tako gospodarsko kombinacijo, ki je mogoča tudi v Nemčiji.«

Brezposelnost v Ameriki

Washington, 1. marca. ž. Uradno javljajo, da je število brezposelnih padlo od 5,870.000 v januarju na 5,770.000 koncem meseca februarja.

Admiral Guepratte v Sumadiji

Belgrad, 1. marca. l. Danes je posetil Šumadijo admiral Guepratte, da se zopet sestane s svojimi starimi prijatelji. Prebivalci Šumadije so pričakovali admirala Guepratte v velikem številu in so ga povsod najprisrčneje sprejeli Posebno lep sprejem so pripravili admiralu prebivalci iz vasi Bjelosavci. Najlepši pa je bil sprejem admirala v Topoli. Tam ga je pozdravil dr. Grabovc, ki je imel na zbrano množico in na admirala svečan nagovor.

Učiteljski pevski zbor v Belgradu

Belgrad, 1. marca. l. V sredo pride v Belgrad pevski zbor UJU iz Ljubljane. Zbor priredi pod častnim pokroviteljstvom Nj. V. kraljice Marije dva velika javna koncerta. V sredo, 4. marca nastopi zbor za mladino ob 4 popoldne v dvorani belgrajske univerze. V četrtek, 5. maja pa v dvorani Narodnega gledališča. Zbor bo pel kompozicije skladateljev Emila Adamiča, Antona Försterja, Lajovica, Mokranjca in Kogoja. Za koncertni nastop pevskega zbora iz Ljubljane vlada v Belgradu že sedaj veliko zanimanje.

Konkordat z Avstrijo

Dunaj, 1. marca. AA. Korbiro poroča: Na današnji seji je vlada sklenila začeti pogajanja z Vatikanom o sklenitvi konkordata. Ta sklep je v zvezi z željo, ki so jo v tem pogledu izrazile stranke vladne večine.

Neverjetna vest

Atene, 1. marca. AA. Uradno se ne potrjuje vest, ki jo je prineslo sofijsko »Utro«, da bi bil angleški minister zunanjih zadev Henderson povabil v London grškega zunanjega ministra Mihalakopula in bolgarskega zunanjega ministra Burova. Sodijo, da je ta vest zelo malo verjetna.

Solnce in dež

Zagreb, 1. marca. ž. Danes je vladalo v Zagrebu izredno spremenljivo vreme. Dopoldne je sijalo solnce in je kazal toplomer 20 stopinj Celzija. Popoldne pa se je nenadoma nebo zmračilo ter je pričel padati dež in nato sneg. Temperatura je padla na 2 stopinji Celzija.

Velik menševiški proces v Moskvi

Moskva, 1. marca. j. Te dni je bila objavljena 110 strani obsegajoča obtožnica v procesu proti 14 menševiškim voditeljem, ki so obtoženi, da so hoteli zrušiti boljševiški režim. Obtožnica natančno opisuje delovanje obtožencev in jih dolži, da so bili v zvezi z industrijsko stranko in z revolucijonarno stranko kulakov in da so stremeli za zopetno vpostavitvijo kapitalističnega režima v sovjet. Uniji. Dalje jih dolži, da so jih v njihovem protirevolucijonarnem delovanju financijelno podpirali nemški socijalni demokratje, dalje inozemska menševiška delegacija, druga internacijonala in pariška trgovska in industrijska zbornica. Vsi obtoženci so izjavili, da se smatrajo krivim.

V obtožnici naletimo na ogorčene izbruhe proti socijalnim demokratom. V tem oziru pravi obtožnica: »V dejstvu neposrednega, ideološkega in organizatoričnega bloka socijalnih demokratov in menševikov s protirevolucijonarnimi organizacijami industrijske stranke in socijalno revolucijonarne skupine kulakov in v njihovi pripravljenosti, s pomočjo oboroženih sil svetovnih imperijalistov uničiti prvo proletarsko državo sveta in sploh socijalno revolucijo, je prišlo do izraza čisto buržuazno bistvo današnje socijalne demokracije, ki v svoji hinavski politiki z besedami odklanja oboroženo intervencijo imperijalističnih držav, v resnici pa se skupno s celokupno imperijalistično buržuazijo inozemstva neposredno udeležuje vseh priprav za to intervencijo.«

Prizor z otokov Fidži v Tihem oceanu — domačini pri obedu. Te dni je na otokih Fidži divjal strašen orkan, ki je povzročil silna opustošenja. Kraji Sigatoka, Lautoka in Ba so dobesedno čisto porušeni. Doslej so našteli 245 mrtvih. Velikanska povodenj je še povečala katastrofo. Številne črede živali so poginile v valovih narasle reke Rewe. Na železniški progi Ba—Lautoka je vihar vrgel s tira osebni vlak, pri čemur je bilo veliko potnikov težko ranjenih.

Ital. tisk o pomorskem sporazumu

Rim, 1. marca. ž. Uspešni konec razgovorov med angleškim zunanjim ministrom Hendersonom in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem pozdravljajo vsi fašistični listi z obširnimi članki. Italijanski tisk poudarja, da je fašistična vlada lojalno sodelovala pri ustvarjanju angleško-francosko-italijanskega sporazuma. »Giornale d'Italia« trdi, da bo sporazum, ki sta ga dosegla britanska in italijanska vlada, brez dvoma odobren tudi s strani Francije. To je več kakor gotovo in je Henderson pred svojim odhodom iz Rima izjavil, da se bo mudil v Parizu zelo malo časa, ker je prepričan o popolnem pristanku francoske vlade. Zato »Giornale d' Italia« naglaša veliko važnost tega sporazuma, ki ureja pomorske odnošaje med velikimi državami Evrope in posebno med Italijo in Francijo. Ta sporazum bo znatno doprinesel pri rešitvi vseh vprašanj, od katerih je odvisen mir in splošno medsebojno zaupanje v Evropi. Delež Italije v tem velikem delu za dosego mednarodne pravice je brez dvoma velik. Italija je, čuvajoč svoje naravne interese, pokazala največjo skrb za splošni blagor evropskih narodov. Italijanska diplomacija je prešla iz svojega notranjega delovanja k ustvaritvi mednarodnih sporazumov. »Giornale d' Italia« je prepričan, da bo Pariz vpošteval dobro voljo Italije in da bo znal ceniti njen trud za dosego splošnega mirovnega stanja. Končno poudarja »Giornale d' Italia« z zadovoljstvom, da se je s tem sporazumom zopet vrnila stara tradicionalna politika prijateljskega sodelovanja med Italijo in Veliko Britanijo.

»Lavoro fascista« pa smatra ta sporazum le za prehodno točko pri odstranitvi vseh zaprek, ki motijo utrditev mednarodne situacije. Veruje, da bo Pariz znal ceniti pomen sporazuma za interese splošnega miru in mednarodne solidarnosti in da bosta Rim in Pariz v tem trenutku iskreno pristopila k splošnemo pomorskemu sporazumu.

»Tribuna« smatra, da je Italija l. 1925. s svojim sodelovanjem pri locarnskem sporazumu znatno doprinesla k utrditvi miru v Evropi. Temu sporazum se je pridružil včerajšnji sporazum v Rimu, ki utrjuje mir na morju. »Tribuna« poudarja, da sporazum ne sloni na kakem odrekanju, temveč je tudi za obrambo popolnoma preskrbljeno.

Francozi so pesimistični

Pariz, 1. marca. AA. Danes popoldne sta se vrnila sem angleški zunanji minister Henderson in prvi lord admiralitete lord Alexander v spremstvu svojih strokovnjakov. Pred postajo je bila zbrana velika množica, ki je angleška ministra burno pozdravljala. Henderson in njegovi tovariši so se nato odpeljali v zunanje ministrstvo, kjer je imel Henderson enouren razgovor s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Prvi lord admiralitete Alexander in pomorski strokovnjaki so razpravljali dalj časa s francoskim pomorskim ministrom Dumontom, s francoskim delegatom za razorožitev Massigliiem in drugimi. Med tem se je optimizem političnih krogov nekoliko zmanjšal, ker je osnutek sporazuma, po poročilih listov, ki sta ga prinesla angleška ministra iz Rima, v bistvenih točkah nekoliko drugačen, kakor osnutek, ki sta ga predložila italijanskim ministrom. Nekateri časopisi se pritožujejo, da zahtevajo od Francije nove koncesije in da angleško-italijanski sporazum v najboljšem primeru predstavlja modus vivendi do l. 1936. Italija ima od tega dogovora velike koristi, dočim se vkljub temu napetost med Italijo in Francijo ne bo zmanjšala.

Krvave demonstracije radi kinopredstave

Paris, 1. marca. kk. Rojalisti vsak večer motijo kinopredstave o aferi Dreyfuss v gledališču Ambigue. Tudi včeraj zvečer so bile demonstracije, ki so dovedle celo do prelivanja krvi. Nekdo si je dovolil šalo, ki so jo desni radikali takoj izkoristili. Komaj so po končani predstavi prvi ljudje zapustili gledališče, je prišlo na živahni trg naenkrat šest gasilskih trenov, ki so bili alarmirani radi tega. Seveda je množica narastla, dognalo pa se je, da ne gori nikjer, temveč da je nekdo napravil neokusno šalo. Okoli 200 pristašev »Action francaise« je izrabilo to priliko, da so začeli demonstrirati proti Nemčiji in Židom. Policija, ki je stalno nameščena pred gledališčem, je nastopila proti demonstrantom, razvil se je pravcati uličnl boj, v katerem se je policiji le s težavo posrečilo, potisniti rojaliste v stranske ulice. Pri tem je bilo hudo ranjenih 13 demonstrantov. Šele okoli polnoči je nastal mir. Več demonstrantov je bilo aretiranih.

Kraljica lepote v ječi

Paris, 1. marca. kk. Lanskoletna kraljica lepote Miss Paris sedi v zaporu. Njen padec je neposredna posledica prehitre slave. Ko jo je letošnja pariška kraljica gdč. Taponnier vrgla s prestola, je lanska kraljica lepote zgubila ljubezen mladega ravnatelja podružnice avtomobilske tovarne, s katerim je sklenila morganatičen zakon. Ta nesreča in še druga razočaranja so že itak nesrečno dekle palinile v nesrečo. Nekoč je v napadu besnosti razbila šipe v salonu jahte. Drugič pa se je vrgla v Seino, iz katere so jo komaj rešili. Včeraj pa je svojemu ljubimcu po hudem sporu nasula popra v oči. Napadla ga je s škarjami, potem pa zbežala, skočila v avto, katerega pa je zasledovala policija in jo naposled vjela ob prisotnosti ogromne množice ljudstva, ki se je pri tem zabavalo.

Polet v sklenjenem krogu

Pariz, 1. marca. AA. Ministrstvo za letalstvo je izdalo komunike, v katerem razglaša, da sta se letalca Rossi in njegov tovariš spustila danes ob 10.19 na tla po 75 urah in 23 minutah poleta v sklenjenem krogu. Letalca sta tako prekosila rekord za polete v sklenjenem krogu, ki je dotlej znašal 67 ur in 13 minut. Preletela sta 8.805 kilometrov in tako postavila tudi nov rekord v dolžini poleta, ki je prej znašal 8.180 kilometrov.

New Delhi, 1. marca. AA. Jutri bo sprejel podkralj Gandhija, ki mu bo poročal o sklepih izvršilnega odbora indijskega kongresa.

Smuške tekme

V Tržiču

Tržič, 1. marca.

Kako raste zanimanje za zimski sport v Tržiču, dokazuje ogromna udeležba domačih in tudi zunanjih tekmovalcev, ki so se udeležili tradicionalnega smuškega teka SK Tržiča. Tekmovalci se niso zbali slabega vremena in jih je od 54 prijavljenih startalo ob 13 v enominutnih presledkih 46. Med njimi so bili tekmovalci, ki so zastopali naše najmočnejše klube. V rezultatih te tekme je razviden velik napredek, zakaj časi se zboljšujejo in je rezultat letošnjega prvaka z ozirom na vladajoče vremenske in snežne razmere sijajen. Start je bil na Zeleniškem sedlu (1500 m). Dolžina proge ca. 5 km, višinska razlika 600 m. Cilj je bil pri cerkvi sv. Ane. Proga se je vila po severnem pobočju Beguniščice ter so bili plazovi, ki so se tekom dopoldneva prožili, velika nevarnost za tekmovalce. Ker je proga zahtevala markacije, je bila ta zelo dobro izvršena, posebno pred vhodom in izhodom iz gozda. Starter je bil predsednik SK Tržiča g. Rudi Transky. Pomagal mu je član »Ilirije« g. Miklavčič. Časomerilci in sodniki na cilju so bili gg. Šircelj, ki je zastopal tudi IZSS, predsednik SK Tržiča Anton Seljak, odbornik Schicher in klubov tajnik Stenovec ml. Tekmovalci so prišli na cilj v kondiciji, tako da je službujoči zdravnik dr. Arko posredoval samo v enem slučaju lažje narave. Rezultati so bili naslednji:

1. Šramel Bogomir (Sm. kl. Lj.) 6 : 10. 2. Bervar Stane (Sm. kl. Lj.) 6 : 20, 3. Jenko Boris (Il.) 6 : 22, 4. Lukman Pavel (Skala, Jes.) 6 : 40, 5. Belhar Anton (Sokol, Tržič) 6 : 55, 6. Jakopič Avgust (Sm. kl. Lj.) 7 : 05, 7. Anhelj Riko (Sm kl. Tržič) 7 : 11, 8. Babič Anton (Sm. kl. Tržič) 7 : 18, 9. Črnivec Sergij (SPD Lj.) 7 : 22, 10. Sajovic Anton (Sokol. Tržič) 7 : 25.

Prehodni pokal, darilo tvrdke Glanzmann & Gartnner, si je priboril Smuški klub Ljubljana. Razdelitev daril se je vršila v hotelu Lončar pod pokroviteljstvom tržiškega župana g. Lončarja in predsednika SK Tržiča g. Antona Seljaka.

Na Pohorju

Maribor, 1. marca.

S. S. K. Maribor je danes priredil na Pohorju smuško tekmo za prvenstvo Pohorja, mesta Maribora in S. K. Maribora. Tekmovalna proga za juniorje in seniorje je bila dolga 16 km s startom in ciljem pri Ruški koči. Tekmovalo je 29 seniorjev in 22 juniorjev. Proga je bila izredno težka in tudi vreme ni bilo ravno povoljno, ker je ves čas deževalo.

Rezultati so bili: **Za prvenstvo Pohorja**, seniorji, na 16 km: 1. Neumann (S. K. Maribor) 1:28:05, 2. Jurič (S. K. Maribor) 1:29:12, 3. Dolinšak (SPD Maribor-Ruše) 1:32:35, 4. Pintar (S. k. M.) 1:33:18. — **Za prvenstvo Pohorja, juniorji**, 16 km: 1. Vodenik (SPD Maribor-Ruše) 1:34:42, 2. Stopar (S. k. M.) 1:36:42, 3. Lekvart (SPD Maribor-Ruše) 1:57:08. — **Za prvenstvo mesta Maribor**, 16 kilometrov: 1. Neumann (S. k. M.) 1:28:05, 2. Jurič, 3. Pintar. — **Za prvenstvo S. K. Maribora:** 1. Bezjak 1:34:05, 2. Stopar 1:36:42, 3. Štepic 1:44:54. —

Popoldne so se vršile na progi Ruška koča-Ruše (5 km) sankaške tekme s sledečimi rezultati: **Gospodje posamezno:** Jamnik (S. P. D. Maribor) 9 minut, 2. Dolinšek (SPD Ruše) 9:27, 3. Iber (S. K. Maribor) 9:29.

Gospodje v dvoje: 1. Simonič-Bezjak (S. K. M.) 11 : 25, 2. Pavel in Nande Planinšek (SPD Ruše) 11 : 37, 3. Orel-Rojc (SPD Ruše) 14 : 12. — **Dame posamezno:** 1. Robnik (SPD Ruše) 11 : 52, 2. Zadravec (SPD Ruše) 14, 3. Bertovšek (SPD Ruše) 16 : 15. — **Mešani pari:** 1. Tončka in Jože Dolinšek 12 : 10, 2. Hribarjeva-Voglar 13 : 10, 3. Bahunova-Stepic 14 : 05.

Po tekmi se je vršila v Sokolskem domu na Rušah razdelitev nagrad. Zmagovalec mesta Maribora Neumann je prejel častni srebrni pokal v prehodno last. Posebej je treba omeniti požrtvovalnost občanov Ruše, ki so šli prireditelјem vsestransko na roke.

Seja velikega fašističnega sveta

Rim, 1. marca. ž. Jutri se sestane na sejo veliki fašistični svet. Seja se bo vršila ob 20 zvečer v poslopju »Venezia« pod predsedstvom Mussolinija. Na tej seji bo zunanji minister Grandi podal obširen referat o mednarodni situaciji. Pri tej priliki se bo dotaknil tudi sporazuma, ki je bil zadnje dni sklenjen med Italijo, Francijo in Anglijo z namenom, da se doseže sporazum vseh petih svetovnih pomorskih velesil in da se tako ustvari ravnotežje na morju.

Širite „Slovenski list“!

L. T. Barnard:

Lopovski trik

Čeprav je bil mali boy hotela Pantheon začuden, da dobi eden izmed hotelskih gostov tako zgodaj obisk, vendar tega njegov, v tem oziru dobro izšolani obraz niti najmanj ni izdajal, ko je potrkal na vrata Mr. Cultoonovega oddelka in mu izročil poselnico.

Mr. Cultoon je bil še v jutranji obleki in se je ravno bril. Vendar je vzel poselnico in jo prebral, nakar je dejal boyu, naj takoj privede gospoda. Nekaj minut pozneje se je boy vrnil z majhnim, šibkim možem, ki je stiskal pod pazduho aktovko. Mr. Cultoon je šibkega možička prijazno pozdravil.

»Oprostite, da vas sprejmem kar tule,« je dejal vljudno in si izmival milo z obraza, »toda silno se mi mudi. Predolgo sem spal. V eni uri moram ujeti vlak v Custon. Vi prihajate od zlatarja?«

»Da, sir! Prinesel sem s seboj razne stvari, kakor ste naročili.«

Možiček je odprl aktovko in začel razstavljati po mizi ovratnice, prstane, razne obeske in druge dragocenosti.

Mr. Cultoon je z zanimanjem ogledoval dragocene predmete in naposled izbral krasno biserno ovratnico.

»Ljubka stvarca,« je mrmral. »Mislim, da je bo moja žena vesela. Koliko stane?«

»Sedemsto funtov, sir,« je prompt[illegible] odvrnil možiček.

»Velia!« je dejal Mr. Cultoon.

Prijel je ovratnico, jo parkrat potehtal v roki, nato pa jo stopil k toaletni mizici in jo previdno spustil v mali zabojček. Potem pa je pogledal na uro in se skoraj ustrašil:

»Pozno je že, požuriti se moram. Samo 35 minut imam še časa, da se oblečem in ujamem vlak. Mislim, da nimate ničesar proti temu, če me tu nekaj minut počakate. V sosednji sobi se bom oblekel, potem pa boste šli z menoj k hotelskemu ravnatelju, kjer bom vnovčil ček. Gotovo vam je plačilo v gotovini najljubše. V petih minutah sem gotov.«

Po teh besedah je odšel Mr. Cultoon v sosednjo sobo in kmalu je zaslišal zlatarjev nameščenec šumenje obleke, zapenjanje gumbov in žvižganje poulične popevke. Udobno se je zleknil v naslanjač in mirno čakal.

Pet minut je kmalu poteklo. Šumenje obleke in žvižganje je naenkrat utihnilo. Prodajalec je postal nemiren. Ves v skrbeh je zrl v vrata, skozi katera je izginil Mr. Cultoon. Naposled se mu je zazdelo vse skupaj sumljivo. Skočil je k toaletni mizici in privzdignil pokrov zabojčka, kamor je prej Mr. Cultoon spustil ovratnico. Zabojček je bil prazen.

Skočil je k vratom, ki so vodila na hodnik, jih sunkoma odprl in se zaletel v visokega in krepkega moža, ki je stal zunaj na hodniku.

»Kaj vam je?« ga je pobaral krepki neznanec. »Kaj se je zgodilo?«

»Vse, vse!« je bolestno zastokal prodajalec. »Kje je hotelski ravnatelj? Tu notri se je zgodila lopovščina...«

»Vem, vem,« je odvrnil visoki neznanec. »Poglejte!« Zasukal je ovratnik in pokazalo se je majhno znamenje. »Detektiv,« je pojasnil. »Zanesite se name!«

Ubogi prodajalec je prestrašeno gledal za njim, ko je energično stopil v sobo, kamor je izginil Mr. Cultoon. Najprej je bilo slišati kopico ostrih besed, na kar so se odprla vrata in na pragu sta se pojavila Mr. Cultoon in visokorasli detektiv, ki je krepko držal Mr. Cultoona.

»Dovolite,« je dejal detektiv, »da vam predstavim enega najbolj prefriganih lopovov te dežele. Sami ste se lahko pravkar o tem prepričali. Njegova specialiteta obstoji v tem, da si naroči v hotel celo zbirko dragocenosti. Eno izmed njih si izbere in jo spusti v zabojček na toaletni mizici. Pojdimo pogledat!«

Stopili so v prvo sobo. Detektiv je z eno roko držal Mr. Cultoona, z drugo pa je odstranil zabojček. Pokazala se je odprtina.

»Vidite,« je nadaljeval. »Ta odprtina vodi v sosednjo sobo.«

»Vrag vas vzemi!« je siknil Mr. Cultoon.

»Verjamem, da bi vam bilo to najbolj po godu. Toda sedaj greste z menoj k hotelskemu ravnatelju. Vi pa,« in obrnil se je k presenečenemu prodajalcu, »ostanite tu in pazite, da kdo ne uniči dokazov lopovščine. Pozneje pa me boste spremljali na policijo, da boste pričali.«

»Mislim, da je najboljše, če gremo kar zdajle vsi skupaj tja,« se je tedaj zaslišal jasen glas in trije možje so stopili v sobo. Dva sta stopila k Mr. Cultoonu in »detektivu«, tretji pa je dejal: »Mi vaju iščemo že precej časa in sedaj sta naposled v naših rokah! Sledila nam! Vajine igre je konec!«

Mariborska nedelja

Maribor, 1. marca.

V gledališču je včeraj gostoval Mario Šimenc in doživel silen aplavz; poročilo prinese »Slovenec«. Zgoraj na Pohorju so jemali slovo od letošnje zimskosportne sezone, o čemer poročamo na drugem mestu. Čudo vremena je povzročilo nemalo zadrego; vsake pol ure se je javil dežek, potem se je odgrnila sinjina neba, in zopet dežek itd. Kaj bi Mariborčani, kakor da se zatečejo v zavetje raznih javnih lokalov. V Narodnem domu je imelo včeraj zvečer svoj občni zbor mariborsko *Olepševalno in tujsko prometno društvo*. Občni zbor je otvoril in vodil društveni predsednik podžupan dr. Lipold. Tajniško poročilo je podal g. Kolar, blagajniško pa svetnik Knop. Tudi v pretekli poslovni dobi je omenjeno društvo z uspehom izvajalo svoj program za olepšavo mesta. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dosedanji društveni odbor, ki bo z vso vnemo nadaljeval akcijo v smislu svojega programa.

Pri Orlu pa je imel včeraj zvečer svoj občni zbor mariborski *Rdeči križ*. Otvoril ga je s toplim pozdravom predsednik dr. Jankovič. Iz poročil tajnika dr. Zorjana in blagajnika dr. Kovačeca je bilo razbrati delavnost Rdečega križa na humanitarnem polju. Društvo šteje 91 rednih članov. Blagajniško stanje je 31.000 dinarjev. Na podporah se je izplačalo 12.000 dinarjev med drugim se je dala podpora za ferijalno kolonijo na Pohorju in morju ter za pogorelce v Beli Krajini. Društvo bo v bodoči poslovni dobi posvečalo posebno pažnjo popularizaciranju programa Rdečega križa potom filma. Pri volitvah je bil izvoljen novi društveni odbor z dr. Jančičem kot predsednikom ter dr. Kukovcem in dr. Černičem kot podpredsednikoma na čelu.

Na državnem mostu bi bilo kmalu prišlo do *večje nesreče*, in je le slučaj srečnega naključja, da ni bilo žrtve. Iz mesta proti Kralja Petra trgu je vozil z brzino 20—25 km tovorni avto tvrdke Wögerer. V isti smeri se je peljal na enovprežnem vozu posestnik Josip Ilešič. Pri prehitevanju je tovorni avto zavozil v kobilo in jo zrušil na tla. K sreči je šofer v usodnem trenutku še obvladal položaj, da ni prišlo do katastrofe, posebno, ker je bil v istem času promet preko mostu zelo živahen.

V splošno bolnišnico so prepeljali 50 letnega posestnika Josipa Marčica iz Podove. Pri kolinjenju si je po nerodnosti zarezal z nožem v levo roko. Rana je bila tako občutna, da so Marčica morali prepeljati v mariborsko spl. bolnišnico.

Smrtna kosa. Umrl je na Betnavski 18 Josip Rozman, mizar drž. žel. Pogreb bo v ponedeljek ob pol 17 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Na Teznem 108 je umrl v starosti 39 let delavec pri Splošni stavbni dr. Anton Babčšek. Pogreb bo v ponedeljek ob 15 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

V dvorani Prosvetne zveze je v torek dne 3. marca t. l. sestanek Slov. kat. akad. starešinstva.

Na 45 letnega delavca Ferdinanda Duha iz Jezerske ulice 45 se je vsula grmada desk in so ranjenca, težko poškodovanega prepeljali v splošno bolnišnico. — 34 letna železničarjeva soproga Alojzija Grubern pa je padla preko stopnišča ter si pri padcu zlomila levo roko. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Okoli poldneva se je začelo vsipati takozvano babje pšeno, ki se je polagoma spremenilo v točo in nato v sneg, ki naletava še pozno v noč.

Po Jugoslaviji

HAJDUKI, KI SO IZSILJEVALI IN UGRABLJALI KMETE.

Sodišču v Čupriji je bil izročen hajduk Miroslav Jablanovič iz vasi Buljana s 37 tovariši. Na Jablanoviča je bila kot na hajduka razpisana nagrada. Jablanovič je bil že svoječasno v Čupriji obsojen radi roparstva na dvajset let ječe, še predno pa je postala ta obsodba pravomočna, je lani aprila meseca s silo razbil vrata svoje ječe in pobegnil skupno z nekim Kostadinom Milosavljevičem. Od tedaj dalje je Jablanovič z drugimi hajduki neprestano nadlegoval prebivalstvo bivše moravske oblasti in je bila radi tega nanj razpisana nagrada. Ujeli so ga čuprijski orožniki decembra meseca, ko je v vasi Obrežu zdravil dobljeno rano. Ležal je v majhni sobici z eno samo lino. Poleg sebe pa je imel bombo in revolver, vendar pa je bil prepričan, da ga orožniki v Obrežu ne bodo dobili. Milosav in Kostadin sta neprestano izsiljevala kmete, grozeč jim, da jih pobijeta, če jima ne plačajo zahtevanih vsot. Čakala sta tudi večkrat razne kmete v zasedi in jih oropala vsega denarja. Junija 1930 sta ugrabila 12 letnega Miljadina Nešiča iz Stubice in ga odvedla v gozd, od otrokovega očeta pa sta zahtevala 50.000 Din odkupnine. Dobila sta le 5000 Din. Avgusta meseca sta ugrabila občinskega odbornika Stanimira Markoviča, ker je svoj čas opisal oblastem Milosava kot roparja. Od njega sta zahtevala 20.000 Din odkupnine. Stanimir pa jim je ušel. Septembra meseca so roparji pod vodstvom obeh ugrabili 14 letnega Nikolo Nikoliča ter zahtevali od očeta 40.000 odkupnine. Zadovoljili pa so se s 14.000 dinarji in desetimi dukati. Aretirani roparji so obtoženi 12 težkih zločinov. Sodišče pa se je o sedmih aretirancih prepričalo, da so nedolžni in jih je izpustilo, ostalih 31 pa je moralo ostati še v ječi.

MOŽ ODSEKAL SVOJI ŽENI NOS.

V bolnišnico v Sisku so te dni pripeljali Marijo Krajačič iz vasi Prelečšice pri Sisku. Marija je živela zelo lahkomiselno in je med drugim tudi varala svojega moža. Mož Mirko je za to vedel in jo je večkrat radi tega karal, vendar ni nič pomagalo. Te dni je zopet prišlo med njima do prepira in Mirko je v hipni razburjenosti pograbil ostro britev in ji odsekal nos. V bolnišnici so jo operirali in je izven nevarnosti.

Na kuharski razstavi

Ljubljana, 1. marca.

V veliki dvorani »Uniona« se je danes na svečan način otvorila skrbno pripravljena in prav spretno aranžirana II. kuhinjska razstava. Že iz priprav je bilo razvidno, da bo ta razstava mnogo lepša kakor lanska in je vladalo zanjo med občinstvom veliko zanimanje.

Otvoritveni slovesnosti pa je dajala poseben sijaj prisotnost mnogih odličnih osebnosti in zastopnikov. Pokrovitelj razstave g. ban dr. **Drago Marušič** je bil žal službeno zadržan, zastopal pa ga je njegov pomočnik dr. **Pirkmajer.** K otvoritvi je poslal g. ban daljšo pozdravno brzojavko, v kateri čestita odboru k razstavi in izraža upanje, da bo ta razstava pomenila velik korak naše gostilniške in hotelirske obrti ter tako pomagala pri pospeševanju tujskega prometa.

Dalje so bili prisotni še: pokroviteljski damski odbor, gospa častna dvorna dama Franja **Tavčarjeva,** gospa soproga ministra za šume in rude Gabrijela **Sernečeva,** gospa soproga podbana Marija **Pirkmajerjeva** in gospa županja Olga **Pucova,** medtem ko je gospa poslanika Anči **Kramerjeva** poslala pozdravno brzojavko.

Od zastopnikov oblasti in korporacij navajamo še: poveljnika dravske divizije generala **Iliča** z brigadnim generalom **Popovičem,** predsednika višjega deželnega sodišča dr. **Rogino,** prorektorja univerze dr. Metoda **Dolenca,** mestnega župana dr. **Puca,** konzularni zbor z generalnim konzulom dr. **Pleinertom** na čelu, načelnika za trgovino in obrt pri banski upravi dr. Rudolfa **Marna,** ravnatelja banovinskega odseka za tujski promet g. **Narte Velikonjo,** glavnega tajnika Zbornice za TOI dr. **Windischerja,** poštnega ravnatelja g. Alojzija **Gregoriča,** tajnika Delavske zbornice g. **Uratnika,** predsednika zdravniške zbornice dr. Mavricija **Rusa** in druge odlične osebnosti.

Vse zbrane zastopnike je v imenu odbora pozdravil g. **Kopač,** ki je naprosil g. podbana, naj otvori razstavo.

G. podban dr. **Pirkmajer** je čestital razstavljalcem k tako lepo organizirani razstavi, ki sta jo omogočila le sloga in idealizem, ter naglašal umestnost te razstave. Razstava naj se ponavlja vsako leto, ker pospešuje tujski promet, od katerega je v veliki meri odvisno blagostanje naše dežele. Nato je g. podban proglasil razstavo za otvorjeno. Mala Emil in Anica Babinek sta izročila pokroviteljicam krasne šopke.

Z otvoritve sta bili poslani udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in ministrskemu predsedniku generalu Živkoviču. Pismeno pa je čestital razstavljalcem tudi dr. Žižek, načelnik odseka v trgovinskem ministrstvu.

Po svečani otvoritvi so si gostje ogledali razstavo, med tem ko je svirala vojaška godba na galeriji promenadne točke. Razstavljalci pa so v posebnem buffetu postregli odlične goste.

Razstava sama obsega vse tri spodnje dvorane: glavno, belo in verandno dvorano. Za krasen uspeh razstave ima predvsem zasluge odbor pod predsedstvom kuhinjskega šefa hotela »Union« g. Ivana **Babineka,** dalje podpredsednika šefa kuhinje hotela »Slon« g. **Waandta** in tajnika g. Riharda **Vospernika.**

Cvetlični aranžma na razstavi je preskrbela tvrdka Korzika, čije krasne tulipane, razstavljene sredi dvorane, občuduje vsakdo.

Zaenkrat se omejimo, da navedemo nekaj najlepših točk na razstavi, tako krasno aranžiran banket unionskega restavraterja g. K. Rista. S tem banketom se je vnovič potrdile sloves unionskih kuharskih mojstrov gg. Babineka, Seidenglanza in Dolinška, obenem pa je ta del pokazal, da nam že raste izvrsten domač kuharski naraščaj. Dalje je prav imenitna koja restavracije »Slon«; preprosta pa čedna in prikupna koja kuhinje Delavske zbornice, mize domačih specialistov kuharja g. Josipa Forška in mesarjev Florjančiča in Rozmana, gostilničarjev Krušiča in Mačka itd. Posebno pozornost občinstva pa vzbujajo pri občinstvu razstavljeni izdelki Krekove gospodinjske šole v Zg. Šiški. Tudi ostale tvrdke zaslužijo za okusne aranžmaje vso pohvalo.

Sicer pa: kdor na lastne oči še ni videl, naj pride pogledat in ne bo razočaran.

Ljubitelj čevljev

Te dni je umrl v Bordeauxu odvetnik, ki je bil daleč naokoli spoštovan in znan kot prvovrstna moč. Ta odvetnik je imel v svoji hiši med drugim tudi sobo, v katero razen njega samega ni smel nihče stopiti. Niti njegova žena ni smela v to sobo, v kateri je dejal, da hrani svoje lovske potrebščine. Po njegovi smrti so tajinstveno sobo seveda odprli in silno je bilo začudenje vdove, ko je našla v sobi več sto parov najrazličnejših, popolnoma novih čevljev, moških in ženskih. Da je bil pokojnik velik ljubitelj lepih čevljev, je vedela, saj ji je za časa njunega kratkega zakona podaril nad 40 parov krasnih čevljev. Pokojnik je tudi sam nosil vedno najelegantnejše čevlje in že v šolskih letih je imel to čudno lastnost. Če je videl v kakem izložbenem oknu lepe čevlje, jih je takoj kupil in jih nesel domov. Vrednost vseh čevljev, ki so jih našli v sobi, znaša okrog 100.000 Din.

★

Služabnik nekega hotela v Aberdeenu na Škodskem pripoveduje svojemu tovarišu:

»Nesel sem torej silno težek kovčeg v peto nadstropje in ko sva bila na cilju, mi je nekaj stisnil v roke z besedami: To imate pa za skodelico kave.«

»No, in kaj je bilo?« ga vpraša tovariš radovedno. »Kovač?«

»Ne, košček sladkorja.«

40 milijonov stopinj vročine

Človek ima svoje čute za to, da občuti svetlobo, da spoznava okus, da sprejema vonj itd., in sicer vse to precej točno, v kolikor so namreč njegovi čuti zdravi. Najmanj zanesljivi so njegovi čuti, ko je treba spoznavati ali ločiti vročino in mraz. So ljudje, ki jim je v kopelji že mlačna voda prevroča, drugim pa je ista mlačna voda morda že prehladna. Vendar pa se lahko reče, da človek občuti resničen mraz takole pri 10° C. Kar je nižje je za človekovo telo že nevarno. Če upoštevamo, da telesna toplota človekova znaša približno 37°, bi moral človek, ako bi ne bil dobro oblečen, umreti že v mrazu pri 22 do 24°. O tem sta se hotela natančno prepričati znana ameriška raziskovalca prof. dr. Jackson in dr. Highfield. Dala sta se zapreti, čisto lahno oblečena, v hladen prostor, kjer je bilo 30° mraza, da na lastnem telesu preizkusita, koliko vzdrži človeško telo. Poizkus se je končal na ta način, da sta se oba učenjaka po preteku 17 minut in pol brez zavesti zgrudila. Poizkus so kajpada takoj prekinili. Potegnili so ju ven na toplo in zmerili njuno telesno toploto. Ugotovili so, da v ustni votlini telesna toplota še vedno znaša 28° C. Šele čez eno uro sta se moža toliko zavedla, da sta lahko povedala svoja opazovanja med preizkusom.

Na drugi strani pa je zanimivo opazovati razstlinje in živalstvo nižjih vrst, ki prenašajo brez škode zelo nizko temperaturo, to se pravi, zelo hud mraz. Tako na primer so pokazali poizkusi, da se nekatere alge in pa nekatere plesni prenesle mraza do 200°. Baje tudi nekatere vrste glist po več ur lahko prebijejo v mrazu 268.0°. Tak mraz delajo v posebnih laboratorijih s pomočjo tekočega helija. Iznašel je ta način fabrikacije mraza znani učenjak Kammerlingh-Onnes.

Drugi učenjaki se pa bavijo zopet z vprašanjem koliko vročine prenese živo bitje. Začela sta najprvo pri sebi. Dala sta se zapreti v veliko krušno peč in sta pri vročini 111° vzdržala skoro 12 minut, dokler niso zunaj čakajoči prijatelji na njune tihe klice na pomoč odprli peči in ju rešili iz prostovoljnega pekla. Naravnost čudno je, da sta ta dva možaka prenesla to vročinsko muko, ker je znano, da se človeku pri 100° vročine kri v pljučih strdi. Pri večini živali je že vročina 60° zelo nevarna. To so dokazala opazovanja celo pri živalih, ki so vajene tropske vročine. So pa manjše živali, razni bacili itd., ki brez škode preneso 130° vročine.

Toda vse te vročine niso nič v primeri z vročino, ki jo izžareva solnce na svoji površini. Učenjaka Wilsing in Scheiner sta leta 1909. izračunala, da znaša vročina na solnčevi površini približno 5.200°. Vročina površja nekaterih beločarečih zvezd pa znaša, kakor so ugotovili s pomočjo fotometričnih merjenj, 12.000 do 13.000° C. Sedaj nastaja vprašanje, koliko mora šele biti vročina v notranjosti solnca, da more oddajati neprestano take množine vročine od sebe. Znani angleški astronom Eddington, ki se peča z vprašanjem, od kod solncu ta neizmerna energija, je mnenja in je tudi izračunal: v notranjosti solnca vlada vročina, kakoršne si človek niti misliti ne more, namreč 40 milj. stopinj Celzija. Ta vročina nastaja po njegovem mnenju s tem, da se razkrajajo posamezni atomi v solnčevi notranjosti. Ker je za človeštvo in njegovo znanost silne važnosti dognati, koliko znaša toplotna energija v zemlji, poskušajo sedaj dognati, kaka energija je v posameznem atomu. Znanstveniki se trudijo, da bi dosegli čim višjo temperaturo, da bi mogli dognati to, kar žele. Kajpada ni tako enostavna stvar pričarati 40 milj. stopinj Celzija vročine. Še pred kratkim je človeška znanost mogla ustvariti le vročino 5000° C. To so dosegli s pomočjo električne luči. Zadnje čase pa se je že posrečilo doseči vročino 1 milj. stopinj Celz. To ogromno vročino je napravil v laboratoriju v Cambridgeju s pomočjo velikih elektromagnetov dr. Kapitza. Sedaj je le še vprašanje, kje dobiti še ostalih 39 milj. stopinj vročine.

Čim globlje prodira človek v spoznavanju narave in njenih sil, tem več nerešenih uganк ima pred seboj.

Znamenita snovidka v Bački

Belgrad, 1. marca.

V Molu, majhnem kraju v Bački ob ogrski meji, živi žena trgovca Lazarja Petroviča, Katarina, izrazita sonambula, ki večkrat pada v nezavestno stanje, tako zvano »transo«.

Te dni so časnikarji intervjuvali njenega moža, ki jim je pripovedoval sledeče: L. 1905. sem se oženil. Maja meseca 1914 sem opazil pri svoji ženi nekatere čudne pojave. Nekega dne mi je rekla, da bo zasnula in se ne bo tako hitro zbudila. Jaz sem se smejal in stvari nisem pripisoval nobene važnosti. 11. maja zvečer mi je povedala, da bo zdajci zaspala, na kar sem rekel: »Svobodno«. Zjutraj sem vstal ob 6, ob 10 pa so mi sporočili, da moja žena še spi. Ležala je nepremično kakor kos lesa, njeno telo pa je bilo čisto mrzlo. Naenkrat je lahno pregibala z ustnicama in rekla: »Izbruhnila bo strašna vojna. Vidim, vidim...« Spala je tedaj vsega skupaj 36 ur, ne da bi seveda kaj zavžila. Po 28. juliju, ko je vojna izbruhnila, je še večkrat padla v sonambulno spanje. Nekoč je v spanju sedla na posteljo in govorila, kakor da se udeležuje bitke, opisujoč položaj čet, topov, napadov in protinapadov. V takem stanju je tudi predvidela konec vojne. V sonambulnem snu je napovedovala tudi potres, bolezni in zločine. Moja žena je po »transi« zelo slabotna, se pa spominja vsake podrobnosti. V snu se prestavlja v tuje kraje, ki jih ni nikoli videla — vse življenje ni še nikoli nikamor potovala — in jih natančno opisuje, kakoršnji so v resnici. Njena predvidenja so se še vedno uresničila. Katarina Petrović ni sposobna hipnotizacije in pada v sonambulni sen čisto sama od sebe. Zgubi vso občutnost in ne čuti niti, če se ji vbode v meso dolga žareča igla. Če se iz spanja zbudi, nima nobene orijentacije in koraka kar naprej, dokler ne sede, da se odpočije. Zanimivo je tudi, pa potrjeno v vseh podobnih slučajih pri drugih sonambulih, da svojo prihodnjo »transo« čuti in natančno napove en ali dva tedna preje. Prihodnja »transa« da bo 17. marca. Tega dne pride v Mol več zdravnikov specialistov, da opazujejo njeno stanje.

Uradnik podedoval 580 milijonov

Berlin, 1. marca. s. Berlinske pravosodne in finančne oblasti imajo te dni opravka s senzacijonalno dedščino. Gre za dedščino, ki naj bi jo dobil berlinski nižji sodnijski uradnik Grosse. Premoženje, katero obsega ta dedščina, je na Angleškem in znaša okrog 580 milijonov dinarjev.

Ta dedni slučaj ima zelo zanimivo predzgodovino. Leta 1928. je umrl v Berlinu 72 let stari rentnik Ferdinand Grosse, ki svojemu sinu, omenjenemu sodnijskemu uradniku, ni zapustil drugega kakor pohištvo, katero je pa sin prepustil bivši očetovi gospodinji. Nekega dne pa je dobil od finančnega urada pismo z vprašanjem, če ne bi hotel specificirati zapuščine svojega rajnega očeta. Na to pismo Grosse ni odgovoril. Kmalu nato pa mu je finančni urad poslal drugo pismo, v katerem mu je zagrozil, da bo zapuščino sam ocenil, če ne bi sam hotel prevzeti cenitve. Gospod Grosse se je zbal in napisal sledeče pismo: »Velečislani finančni urad! Ne vem, kaj hočete od mene, vem samo to, da sem sin svojega očeta.« Sledil je odgovor, ki je učinkoval kakor strela in ki je vse Grossejevo sorodstvo prijetno razburil Finančni urad je namreč pisal: »Vi imate dedno pravico na približno 580 milijonov cenjeno zapuščino leta 1863 na Angleškem umrlega Daniela Nebentala, rojenega 1787 v Suhlu v Thüringenu, s katerim ste v sorodu. Če se tekom enega tedna ne izjavite, bomo zapuščino sami ocenili.«

Gospod Grosse se je prijel za srce, da ga ne bi zadel mrtvoud in je šel po prečuti noči k odvetniku, da bi se z njim posvetoval v zadevi. Gospod Grosse je bil v sorodu z umrlim milijonarjem in odvetnik je po večletnem trudu ugotovil rodovnik družine Grosse-Nebental. Zvedelo se je, da je bil že pred več kakor 70 leti v časopisih objavljen poziv na dediče umrlega Nebentala in par starih ljudi v družini se je še spominjalo umrlega milijonarja. Netočni so pa uradni podatki o sorodstvu, ker je bilo nekaj cerkvenih knjig uničenih. Po teh podatkih je namreč neka hči v družini za sedem let starejša kakor njena mati in neka druga žena je štiri leta po svoji smrti rodila otroka. Tudi časopisov, v katerih je bil objavljen poziv, ne morejo več dobiti.

U usodi gospoda Nebentala vedo samo, da se je izselil, ne vedo pa kam. Poslati bi morali koga na Angleško, da bi tam poizvedoval. Finančni urad se je sam lotil zadeve z veliko vnemo in temu se ni čuditi, saj bi pruska država dobila od zapuščine debelo drobtino v znesku 260 milijonov dinarjev. Doslej poizvedovanja po Nebentalu na Angleškem, ki so jih vodili s pomočjo zunanjega ministrstva, niso imela nobenega pozitivnega uspeha. Sedaj namerava Grossejev odvetnik s pomočjo radia uvesti po vsej srednji Nemčiji veliko poizvedovalno akcijo, da bi dobil še manjkajoče dokumente o gospodu Nebentalu in o njegovem sorodstvu z gospodom Grossejem.

Vest o dedščini je imela za sodnijskega uradnika Grosseja čudne posledice: mnogi njegovi znanci ga že smatrajo za preoblečenega Haruna al Rašida in mislijo, da bi jim lahko že posodil par tisočakov. Temu pa seveda ni tako. Gospod Grosse je doslej navezan edinole na svojo borno plačo.

Proces Plemelj — Pustoslemšek

V torek 3. marca ob 9 dopoldne se bo vršila pred sodnikom poedincem dež. sodišča v Ljubljani glavna razprava v procesu Plemelj—Pustoslemšek, ki traja sedaj že skoro dve leti. Ozadje tega procesa je znano: Gre za samosvoj ribarski revir Sava Bohinjka, katerega lastnik je hotelir Ivan Kenda na Bledu in ki je bil 18. junija 1929 na prisilni dražbi dan v zakup. V tej stvari je interveniral za I. Kendo pri takratnem oblastnem komisarju dr. Natlačenu toženec Pustoslemšek. V komisarjevi predsobi je naletel na tožitelja Plemlja in le-temu na njegovo pripombo, da bo Kendova stvar že v par dneh rešena, rekel: »pa v vašem interesu«. Radi teh besed ga je Plemelj ovadil drž. tožiteljstvu, ki je nato proti Pustoslemšku vložilo tožbo radi razžaljenja uradne osebe po § 104. s. k. z. Prva obravnava na to tožbo se je vršila l. 1929. pred okr. sodiščem v Ljubljani. Toženec je nastopil dokaz resnice ter predložil sodišču kopo originalnih Plemljevih pisem, ki jih je pisal le-ta Kendi radi njegovega ribolova, kakor tudi obširen obrambeni spis. V tem obrambenem spisu, ki je bil pri drugi obravnavi prečitan, dokazuje toženec, da je tožitelj kakor glede Kendovega ribolova postopal v »svojem interesu« tudi v številnih drugih primerih, izrabljajoč pri tem svojo pozicijo

pri »Slov. ribarskem društvu« itd. v svoje svrhe.

Tretja obravnava je bila lani jeseni. Sodnik je proglasil sodbo, da sodišče v smislu novega kazenskega zakona ni pristojno soditi o tej stvari. Deželno sodišče je to sodbo razveljavilo, na kar je stvar prišla pred sodnika poedinca pri dež. sodišču. Ta je sedaj razpisal razpravo za torek, dne 3. marca. Zaslišanih bo nad 40 prič. Zaslišani bodo med drugimi: bivši poslnik Iv. Hribar, bivši min. dr. N. Zupanič, bivši obl. komisar dr. M. Natlačen, ban. sv. dr. Logar, rib. ref. Dolinar, grašč. uprav. Schauta, hotelir M. Černe itd. itd. Istočasno se bo vršila na tožbo Slavka Plemlja tudi obravnava proti Iv. Kendi. V obeh pravdah zastopa tožence R. Pustoslemška in Iv. Kendo dr. Ant. Švigelj, tožitelja Sl. Plemlja pa dr. Ivan Tavčar.

Ljubljanska nedelja

Za razvedrilo in za govorice v Ljubljani nikoli ne manjka snovi, že pride kaj vmes, da nam prežene dolg čas. Enkrat imamo kakšen kulturni boj ali pa vsaj miniaturo takega boja, drugič proslavlja »hvaležni« narod zaslužnega moža, tretjič se zanima za morilca, potem pride kaj športnega vmes, sedaj, ko bi že zmanjkalo vseh imenitnih dogodkov in senzacij, sedaj pa so nas rešili iz zadrege kuharji in nam priredili svojo razstavo, ki more povsem zadostiti ljubljanski potrebi po novostih, jim do sita napasti oči in — če imajo denar — tudi želodce. Res, dogodkov v Ljubljani nikoli ne zmanjka, če bi jih zmanjkalo, bi si jih pa časnikarji izmislili nekaj, da bi bilo za vse preskrbljeno.

Drugi današnji dogodek je ta, da je pričela pomlad energično naznanjati svojo skorajšnjo vrnitev. Ponoči je pihal jug s tako silo, kakor da bi hotel odnesti vse strehe raz hiše. Kar je bilo še snega tu in tam po kakšnih osojnih krajih, še ta je naglo kopnel, zimski športniki so z žalostjo v očeh in srcu gledali, kako jim izginja zadnji spominek na kratkotrajni zimski paradiž. Zjutraj je še celo prav pošteno lilo, kar sicer ni škodovalo asfaltiranim cestam v središču, pač pa je na robu mesta in v predmestjih še bolj povečalo blato in brozgo na ulicah, ampak že Valentin Vodnik je vedel, da ima brezen, to je sušec rep zavit in da je nepreračunljiv v vremenu. Proti večeru je namreč začelo v Ljubljani zopet snežiti.

Drugače v Ljubljani danes ni bilo dolgočasno, saj je bil danes eden redkih blaženih dni v letu, ko ima skoro vsak nekaj drobiža v žepu. Bilo je namreč prvega, vrhu tega pa je bila včeraj še sobota. V Ljubljani živi precej Binčkov in Binic, ki so danes godovali, pa tudi oni, ki jim tega ni bilo treba, niso imeli vzrokov, da bi žalovali. Sprehajališča so bila v solnčnem vremenu polna ljudi. Prava izletna nedelja, kakršne si želi vsak Ljubljančan, pa danes še ni bila.

Zelo razburljiv dogodek

se je danes dopoldne odigral na Gradu. V gozdičku nad Lončarsko stezo je okoli 10 opazil 17 letni Franc Cedilnik, da med drevjem nekaj niha. Z grozo je spoznal, da je to človeško truplo. Ves prestrašen je odhitel na reševalno postajo in tam v eni sapi povedal, kaj je videl v gozdičku. Takoj je odhitel nato v gozdiček reševalec Damjan, da bi še v zadnjem hipu rešil obešencu življenje in bi mu prerezal vrv. Ta pa se je med tem že sama odtrgala in obešenec je padel ter obležal nezavesten na tleh. Reševalec je oprostil obešenca zanike ter ga skušal z umetnim dihanjem obuditi k življenju. Po precejšnjem naporu se mu je to res posrečilo. Prišel je tudi reševalni avto, ki je samomorilnega kandidata odpeljal proti bolnišnici. Samomorilni kandidat je 37 letni delavec A. Ž. z Grada. Temu včasih nekoliko potemni razum, posebno če zavžije nekoliko alkohola in si v svojem mračnem razpoloženju ni svest tega, kaj dela Reševalci, ki so mu rešili življenje, pa so imeli nato nove sitnosti z njim. V bolnišnici so namreč odklonili sprejem samomorilnega kandidata in ga ni hotela sprejeti niti kirurgija niti interni oddelek, še manj pa opazovalni oddelek. Reševalci so hoteli moža oddati začasno policiji ali ta ga je tudi odklonila. Ni jim kazalo drugega, kakor da so ga odpeljali domov. Tam so ga morali domači privezati, da bi si besneči mož res ne bi kaj hudega storil. Poklican je bil tudi zdravnik dr. Rus, ki je dal možu zavžiti neke uspavalne praške, tako da je mož zaspal. Ko se prebudi, je upati, da mu preidejo tudi samomorilne želje. Ljudje, ki so imeli danes priliko opazovati hipno blaznost tega moža, pa so se začudeno vpraševali, kaj res ni v Ljubljani nikake socialne ustanove, ki bi v takih slučajih posredovala.

*

Sodaliteta Ssmi Cordis za ljubljansko mesto bo imela svoj sestanek danes ob petih popoldne v semeniški dvorani. Poročal bo g. dr. J. Ahčin o brezposelnosti kot dušnopastirskem problemu.

»**Ljubljana**« ima drevi ob 8 vajo mešanega zbora. Udeležba vseh pevcev in pevk obvezna. Zelo važno radi bližnjega nastopa. — Pevovodja.

Francoska vas umira

Budimpeštanska revija »Magyar Szemle« prinaša v eni zadnjih številk članek o propadanju francoske vasi. Članek je napisal znani madjarski publicist Bela Csiszar in ga v naslednjem podajamo v izvlečku:

Francoska vas leži dobrih 70 let v agoniji in preživlja sedaj zadnje vzdihljaje. Šele v zadnjih letih so spoznali pretečo katastrofo in začeli iskati pomoč in rešitev. Francoska vas nudi danes žalosten pogled: stare, napol razpadle male hišice; ozke, vijugaste ulice, polne nesnage in vsepovsod strašna tihota, kakor pred smrtjo. Ne ljudi ne živali ni videti. Ob teh umirajočih vaseh pa se vijejo krasne ceste, zgrajene za avtomobilski promet, ki vežejo velemesta Francije.

Pred kakimi 70 leti je bila francoska vas ponos poljedelstva in neusahljiv vir prebivalstva. Leta 1846 je bila Francija izrazito poljedelska država in v njenih vaseh je prebivalo 75.6 odstotka njenega prebivalstva. Takoj v naslednjih letih pa se je začel usodepolni dotok prebivalstva z dežele v mesta, tako da se je do leta 1911 prebivalstvo francoskih mest podvojilo z ozirom na stanje leta 1846. 15 let pozneje je prebivalo že skoraj 50 odstotkov prebivalstva Francije po mestih, leta 1929 pa je bivalo v vaseh samo še 46.2 odstotka prebivalstva. Tako nesrečnega gibanja prebivalstva ni opaziti v zadnjih 25 letih nikjer drugje v Evropi, razen v Nemčiji, kjer prebiva v mestih 64 odstotkov vsega prebivalstva. Vendar je tudi v primeri z Nemčijo Francija mnogo na slabšem, zakaj pomisliti moramo, da je prebivalstvo Nemčije v zadnjih 56 letih narastlo za 65 odstotkov, dočim izkazuje prebivalstvo Francije v istem času napredek borih 14 odstotkov.

Nesrečen beg francoskih vaščanov v mesta se je začel, kakor že omenjeno, pred kakimi 70 do 80 leti, ko se je začela v mestih razvijati industrija. Mladina je zapuščala vas kar v množicah in se usidrala v mestih, kjer je bil zaslužek boljši in življenje pestrejše. Prva posledica bega francoske kmetske mladine v mesta je bilo povišanje plač poljskih delavcev. Cene poljskih pridelkov pa se temu primerno niso mogle dvigniti, ker ni bilo nikakega pomanjkanja živil. Baš nasprotno! Ker se povpraševanje ni povečalo, produkcija pa je ostala ista, so začele cene poljskih pridelkov padati. To je zadalo francoski vasi drugi udarec, ki je bil še hujši od prvega. Povzročil je, da so začeli tudi posestniki zapuščati vasi in se selili v mesta.

Značilna poteza latinskih narodov je, da jih silno vleče v mesta, kjer niso več kmetje (paysan), nego jih kličejo »Monsieur« (gospod). Pod varstvom demokracije se hitro prilagode vsem velikomestnim navadam. Celo svojo tradicionalno narodno nošo odložе.

Poljedelstvo je nehalo biti plodonosno opravilo in s tega stališča je tudi razumeti beg francoskega kmeta z njegove grude. Pa tudi zastarelo dedno pravo nosi precejšen del krivde na tem, ker dovoljuje, da celo zahteva razkosanje posestva. Polja, travniki in gozdovi prehajajo počasi v last industrije, ki jih kupuje po nizkih cenah od obupanih kmetov. Hiše pa je seveda težko prodati in tako zapadajo večnemu zakonu razpadanja...

Birokracij tudi v Franciji

»Journal« objavlja sledečo zgodbico, o kateri naj čitatelji sami presodijo, ali je resnična ali ne:

Na kolodvor Saint-Gardonne je prispel brzovlak. Službujoči uradnik je šel takoj pregledovat vozove. V nekem kupeju II. razreda je našel mrtvega potnika, ki ga je očividno med vožnjo zadela kap. Skušal je ugotoviti njegovo identiteto in ga je začel preiskovati. Iz nekega žepa je potegnil vozni listek tretjega razreda. Mrtveca pa je našel v drugem razredu! Uradnik je nekaj časa premišljeval. Sestaviti mora protokol, toda potnik, ki se je drznil z voznim listkom tretjega razreda peljati v drugem razredu, je že mrtev. Tedaj pa mu je padla v glavo ženijalna ideja. Iz listnice mrtveca je vzel toliko denarja, kolikor je razlike med voznima listkoma in pa še kazensko pristojbino, ki je določena v takih slučajih. Nato pa je šel z mirno vestjo uradnika, ki ga celo smrt ne ovira pri izvrševanju njegovih dolžnosti, v pisarno in tam podal poročilo.

Lepo dejanje plavalke

Pred kratkim se je vršilo v Sidneyu v Avstraliji vztrajnostno plavanje na več kilometrov dolgi progi, ki so se ga udeležile same ženske. Drugo mesto je dosegla Maorinja Katarina Rehua in prejela nagrado v znesku 500 dolarjev. Po končanem tekmovanju pa se je šele zvedelo, kaj je napotilo mlado ženo, da se je udeležila plavanja. Katarina je poročena in ima 4 nepreskrbljene otroke. Mož je že devet mesecev brez dela. Revščina in pomanjkanje sta vedno bolj in bolj stiskali ubogo družino, zato se je mlada žena, ki je izvrstna vztrajnostna plavalka, odločila, da se udeleži plavalne tekme in poskusi srečo. — Zadnje novce, ki jih je imela, je zbrala za prijavnino. Dosegla je drugo mesto in z njim nagrado 500 dolarjev. Prvo mesto je dosegla znana najboljša vztrajnostna plavalka, sveta, miss. Gleitze. Ko je ta zvedela, v kaki stiski se nahaja njena sotekmovalka, ji je od svoje nagrade 1500 dolarjev odstopila 500 dolarjev. Poleg tega so tudi priredili zbirko med gledalci tekme in prireditelji so izjavili, da bodo možu, ki ima tako hrabro ženo, preskrbeli primerno nameščenje.

*

»Iz tega blaga mi naredite obleko! Moram vam pa že sedaj povedati, da bom v stanu plačati šele čez tri mesece.«

»Nič ne de, gospod!«

»Kdaj pa bo obleka gotova?«

»V treh mesecih!«

Srebro v Pompejih

Te dni je imel v Rimu profesor Maiuri, ki vodi izkopavanja v Pompejih, predavanje o srebrnih zakladih, ki so jih našli pred kratkim v Pompejih v neki hiši. Med kopanjem te hiše so našli v prizemlju malo okno. Od tega okna so vodile ozke stopnice v prostor, ki je bil visoko pokrit z lavo in pepelom. Ko so odstranili lavo in pepel, so naleteli na dragoceno kaseto. V njej so našli vse polno dragocenih predmetov iz srebra, tako namizno orodje, ženske okraske in slične dragocenosti. Vse dragocenosti so umetniško delo. Nekateri predmeti nosijo ime slavnega grškega umetnika Apela, ki je živel v zadnjem stoletju pred Kristusom. Nekateri predmeti so brez dvoma delo tega umetnika, nekateri pa so brez dvoma le zato opremljeni z njegovim imenom, da so tedaj predstavljali večjo umetniško vrednost. Lastnik teh dragocenosti je gotovo upal, da jih bo še kdaj občudoval, zakaj skrbno so bili zakopani in skriti. Najbrže je to storil bred begom. Temu se je tudi zahvaliti, da se je srebro skozi 2000 let tako ohranilo.

Marija je stala na cesti in krmila mačke.

»Vse mačke v mestu privablja k sebi.«

»Ali ima tako dobro srce?«

»Ne. Restavracijo.«

*

»Gospod doktor, jaz imam vsak večer ledenomrzle noge.«

»Gospa soprega naj vam skuha zelo vroč ruski čaj.«

»Pa ravno ruski čaj? Ali ne veste ničesar cenejšega, v čemer bi si skopal noge?«

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85,000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe, b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.

2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.

3. Sprejema v življenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Modroce

zgornje, iz močnega blaga 240 Din

Mreže, otomane, divane, fotelje, kupite najceneje pri Ignaciji Narobe, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16, pri »Levu«.

Za 1a trb premog suha drva ali koks kličite tel 2056 or. naročite v Wolfovi 1 pri Dom. Čebin

Ogenj so gasili z vinom. V Veliki Kaniži na Ogrskem je nastal v neki hiši požar. Ker je gasilcem zmanjkalo vode, so ogenj ustavili z vinom, katerega jim je dal na razpolago neki veletrgovec z vinom. — Pri nas gasijo gasilci z vinom le — žejo.

Leteči človek. - Neki italijanski inženir iz Genove je prišel na dan z velikansko iznajdbo. Posrečilo se mu je sestaviti majhen stroj, teža 30 kg, ki se pritrdi pod ramena in človek se lahko dvigne v zrak in leti s hitrostjo 60 km na uro. Stroj ima tudi krila kot letalo in majhen motor za pogon.

Čitajte in širite „Slovenski list“!

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodneje

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Novost!

Tribuna dvokolos „Sachs“-motorjem posebno močno, okvir nizek, z močnejšo pneumatiko, motor v sredini montiran z dvojno prestavo in spojko, 1¼ K. S. Vozi 30 do 40 km na uro in porabi 2 litra goriva na 100 km. Dobi se tudi sam motorček, kateri se lahko na navadno močno kolo montira. Cena prav nizka, ceniki franko. »TRIBUNA« F. H. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4.

Inserirajte v „Slov. listu!“

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. - Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE. 38

Konzulent se je zelo začudil, ko sem mu pojasnjeval, kako učenjaki računajo, da znaša rast teh koraljišč osminko cole v enem stoletju. Če primerjamo to rast z mikroskopično majhnostjo živalic-delavk, je naravnost čudovita. Tega seveda moj sluga ni pomislil.

»Da se torej zgradijo takšne stane,« je menil, »je torej po vašem treba...«

»192.000 let, dragi Konzulent, in to za geologe ne pomeni veliko. Saj je rabila tvoritev premoga, ki izhaja iz okamenenja poplavljenih pragozdov, in pa ohlajenje bazaltnih skal neprimerno več časa.«

Ko se je zdaj »Nautilus« dvignil na površino, sem pregledal nizki in gozdnati otok v vsem njegovem obsegu. Njegove madreporske skale so očividno oplojevali valovi in viharji. Nekega dne so razburkani valovi s sosedne obali naplavili na te apnenčaste plasti seme, ki je na ruševinah trohnečih ribjih trupov in halug kakor na humusu skalilo. Potem so vrgli valovi na zemljo kokosov oreh, kojega kal je pognala korenino. Rastoče drevo je zadrževalo hlape vode; nastal je potoček. Začela se je tvoriti flora. Na deblih dreves, ki jih je bil vihar izrul z drugih otokov in jih je valilo razburkano morje na te gole čeri, so se rešili na obrežje črvi, žuželke in drug drobiž. Prišle so želve in valile jajca. Na kokosovih drevescih so se naselile tice in vile svoja gnezda. Končno je prišel še človek, da se naseli na umetni gradnji drobcenih živalic iz debla polipov ali mehovcev.

Proti večeru je otok Clermont-Tonnerre počasi izginjal na daljnem obzorju, ki smo ga bili pustili za seboj. Kurz »Nautilusa« se je znatno okrenil. Potem ko se je bil na 135 stopinji dolžine dotaknil obratnika kozoroga, se je obrnil v zapadosevernozapadno smer, tako da je vso cono, ki leži med obema obratnikoma, vnovič preplul. Čeprav je poletno solnce sipalo na nas vse svoje žarke, nismo od vročine niti malo trpeli, zakaj pri 30—40 metrih pod vodo se temperatura ni zvišala nikoli nad 12 stopinj.

15. decembra smo pustili na iztoku za seboj zapeljivo otočje Družinskih otokov in kraljico Tihega oceana, ljubki Tahiti. Zjutraj sem nekaj milj pod vetrom opazil visoke grebene tega otoka. Tahitske vode so nam pa za našo mizo nudile izvrstne ribe: lokarde, tune, rožene ribe in neke jegulje, ki nosijo ime murenophis.

»Nautilus« je bil premeril 8100 milj. Ko smo pluli skozi arhipelega Tonga ali Prijateljskih otokov in Samoa-otokov, ki se imenujejo tudi Mornariški, je brzinomer kazal 9720 milj. Na Tonga-otokih je bilo našlo smrt moštvo ladij »Argo«, »Port-au-Prince« in »Duke-of-Portland«, na Samoa-otokih pa so bili domačini umorili Lapérousovega prijatelja, kapitana de Langle. Potem smo zagledali Fidži ali Viti-otoke, kjer so bili divjaki poklali matroze »Uniona« in pa kapitana ladje »Amiable Josephine«. To otočje, ki se razteza 100 milj od severa proti jugu in 90 milj od vzhoda proti zahodu, leži med 6. in 2. stopinjo južne širine in 174 ter 179 stopinjo zapadne dolžine. Obstoji iz več otokov, ostrovov in čeri; največji so otoki Viti-Levu, Vanua-Levu in Kandavu. Odkril je to skupino Tasman leta 1643. — istega leta, ko je Torricelli izumil tlakomer in ko je stopil na prestol Ludovik XIV. Kateri izmed teh dogodkov je prinesel več koristi, o tem si ne prisvajam sodbe. Za Tasmanom so pristali na fidžiskem arhipelagu Cook leta 1714., d'Entrecasteaux leta 1793. in Dumont-d'Urville leta 1827. Slednji je razmotal ves geografski kaos tega otočja. »Nautilus« se je bližal zalivu Wailea, kjer je bil angleški kapitan Dillon, ki je prvi razkril grozovito tajnost brodoloma kapitana Lapérousa, doživel svoje nič manj grozotne doživljaje. Ta zaliv daje v izobilju najboljše ostrige, ki smo jih pri našem kosilu zaužili strahotno množino.

Ti mehkužci so pripadali vrsti, ki so jo naravoslovci naimenovali Ostrea lamellosa in ki živi tudi v morju okoli Korzike. Zaliv Wailea je zelo velik, pa ga morajo neprestano čistiti, ker bi ga te školjke sicer čisto napolnile. Zakaj ena sama ostriga leže do 1.000.000 jajc. In če Ned Land pri tej priliki ni čutil nobenih posledic svoje požrešnosti, je to pripisati samo okolnosti, da je ostriga v tem oziru najimenitnejša jed na svetu, ker — izvzemši vrste, ki so strupene — nikoli ne pokvari želodca, naj jih poješ v še toliki množini. V resnici je treba najmanj 16 ducatov teh mehkužcev, da človek dobi 315 gramov dušika, ki je potreben za dnevno prehrano človeka.

24. decembra je »Nautilus« vozil skozi arhipelag Novih Hebridov, ki ga je leta 1606. odkril Quiros, leta 1768. raziskal Bougainvill, Cook pa mu leta 1773. dal ime. To otočje tvori devet velikih otokov, ki predstavljajo 120 milj dolg pas v smeri severoseverozapad jugojugovzhod med 15. in 2. stopinjo južne širine in 164. ter 168. stopinjo dolžine. Vozili smo tik ob otoku Auroru, ki se mi je opoldne, ko sem ga opazoval, zdel kakor kup svežega zelenega gozda, iz katerega je molela gora precejšnje višine.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGOREŠKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ, 30 Din, vez. 42. Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOČ, 30 Din, vez. 42. Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Izdaja konzorcij »Slovenskega lista«. Zastopnik Miha Krek. Urejuje Ciril Kočevar. Tiska Jugoslovanska tiskarna. Zastopnik K. Čeč